

บทที่ 6

ปัญหาการเรียนการสอนและการฝึกสอนประวัติศาสตร์

ไม่ว่าสมัยใด ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต บรรยากาศและสภาพการเรียนการสอนของวิชาการทุก ๆ แขนงย่อมต้องมีปัญหาเกิดขึ้น จะต่างกันอยู่บ้างก็ตรงที่เป็นปัญหาใหญ่หรือเล็ก และมีปัญหามากหรือน้อยกว่ากันเท่านั้น วิชาประวัติศาสตร์มีปัญหาในกระบวนการเรียนการสอน แต่เท่าที่ผ่านมาและเป็นอยู่ในปัจจุบันอาจจะเป็นเพราะไม่ใช่ปัญหาที่รีบด่วนหรือยังไม่ปรากฏผลเสียอย่างชัดเจนหรือเหตุผลอื่นก็ยากที่จะทราบได้ จึงปรากฏว่ามีครูประวัติศาสตร์เพียงกลุ่มเล็ก ๆ ในเกือบทุกแห่งที่ตั้งใจที่จะเอาชนะอุปสรรคคือการคลี่คลายปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัย และเป็นประโยชน์ในการมีส่วนช่วยพัฒนากำลังคนของชาติให้มีคุณภาพเท่าที่จะทำได้ แต่ในทางกลับกันการพิจารณาแก้ไขปัญหาโดยบุคคลผู้มีหน้าที่โดยตรงได้แก่ผู้บริหารระดับต่าง ๆ รวมทั้งครูผู้สอนส่วนใหญ่หาได้ให้ความสนใจอย่างจริงจังไม่ ดังนั้นสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็คือเป็นที่เบียดเบียนเอื้อมระอาทั้งผู้สอนและผู้เรียน ลักษณะการสอนแต่ก่อนเคยสอนกันมาอย่างไร ปัจจุบันก็เป็นเช่นนั้น ครูประวัติศาสตร์จะเป็นใครก็ได้ไม่จำเป็นต้องเป็นครูที่จบโดยตรงจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในแขนงวิชาเอกประวัติศาสตร์ ย้ำตลอดเวลาว่าการเรียนประวัติศาสตร์ก็คือการเรียนท่องจำแล้วนำไปตอบให้เหมือนการถ่ายรูปแล้วนำไปส่งครูในเวลาสอน มีการขอชั่วโมงสอนประวัติศาสตร์เพื่อไปสอนวิชาอื่นซึ่งสอนไม่ทัน (ตามความจริงครูประวัติศาสตร์ก็สอนไม่ทันอยู่แล้ว-ถ้ามีการจัดทำแผนการสอนอย่างถูกต้อง) ซึ่งทั้งครูประวัติศาสตร์และนักเรียนก็ตกลงด้วยความเต็มใจที่จะให้เป็นเช่นนั้น การจัดชั่วโมงสอนประวัติศาสตร์ไม่จำเป็นต้องจัดให้อยู่ตอนเช้าจะอยู่ตรงไหนในตอนบ่าย รวมทั้งชั่วโมงหลังการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาด้วยก็ได้

ดังนั้นถ้าไม่มีการรื้อฟื้นแก้ไขปรับปรุงทัศนคติในเรื่องให้ความสำคัญวิชาแขนงวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์มากกว่าวิชาในแขนงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันแล้ว ปัญหาสังคมซึ่งเป็นปัญหาหนักอกของชาติเกือบทุกชาติในปัจจุบัน เพราะหาทางออกที่ดีที่สุดไม่ได้ ก็จะไม่ยังมีทางคลี่คลายไปในทิศทางที่ดีเหมาะสม และ

เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริงได้เลย อันที่จริงแล้ว “การสอนประวัติศาสตร์สามารถช่วยฝึกให้นักเรียนมีความเข้าใจและมีการแสดงออกที่มั่นคงอย่างถูกต้องและแน่นอน นอกจากนี้ยังช่วยแยกแยะสิ่งที่มีสาระประโยชน์และเมื่อสาระประโยชน์ออกจากกันอย่างเด่นชัด เช่นสามารถสังเกตเห็นการโฆษณาชวนเชื่อและความจริงว่าแตกต่างกันอย่างไร ประวัติศาสตร์ช่วยให้คนรู้แจ้งในปัญหาของชุมชนสมัยใหม่ การเมือง สังคม และเศรษฐกิจในสมัยของตนเอง อนึ่งประวัติศาสตร์เป็นเสมือนบทเรียนที่สอนให้คนเข้าใจ เพื่อเตรียมรับเหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต”¹ ดังนั้นการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ให้ทันสมัยขึ้นน่าเรียนและน่าสนใจมากขึ้น จึงเป็นแนวความคิดที่น่าสนใจ เพราะถ้าทำได้สำเร็จผลคือ Out put ที่ตามมาย่อมมีส่วนช่วยพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพให้แก่ชาติ ทั้งเป็นการคลี่คลายปัญหาสังคมและเป็นการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนประวัติศาสตร์โดยตัวของมันเองได้ด้วย

สำหรับปัญหาการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในปัจจุบันอาจสรุปปัญหาต่าง ๆ ให้อยู่ในขอบเขตที่สำคัญ เป็น 5 ปัญหาใหญ่ ๆ ดังนี้คือ²

1. ปัญหาเกี่ยวกับคุณค่าและทัศนคติทางประวัติศาสตร์
2. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและแบบเรียนประวัติศาสตร์
3. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน
4. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน
5. ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

ปัญหาเกี่ยวกับคุณค่าและทัศนคติทางประวัติศาสตร์

1. สภาพการณ์ของปัญหา

เป็นเวลานานมาแล้วและเป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันสำหรับครูและนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับวิชาประวัติศาสตร์ (รวมทั้งวิชาแขนงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อื่น ๆ) ว่ามีบรรยากาศและสภาพการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เนื่องจากทั้งครูและ

¹ซี.พี.ฮิล, คำแนะนำเรื่องการสอนประวัติศาสตร์, แปลจาก Suggestions on the teaching of History โดยสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 1 - 2.

²เฉลิม มลิลา, และคณะ การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์การเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมปัจจุบัน, เอกสารการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520

นักเรียนต่างมีทัศนคติที่ไม่สู้ดีต่อลักษณะและเนื้อหาวิชา ทั้งไม่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารให้มีการศึกษาและแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ ดังนั้นทุกฝ่ายคือผู้บริหารได้แก่ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่และผู้ช่วย, ครูผู้สอนและผู้เรียนจึงไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ รวมทั้งมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาประวัติศาสตร์มาโดยตลอด

2. สาเหตุหรือที่มาของปัญหา

พอสรุปได้ดังนี้ คือ

2.1 ขาด Concept และความเข้าใจในคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง

2.2 ขาดการศึกษาเพื่อที่จะเชื่อมต่อระหว่างปรัชญาการศึกษา (Philosophy of Education) และปรัชญาประวัติศาสตร์ (Philosophy of History) กับแนวทางการจัดและดำเนินการสอนการเรียนประวัติศาสตร์ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของหลักสูตรอย่างแท้จริง

2.3 ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการทางประวัติศาสตร์ จึงไม่สามารถและไม่ค่อยจะมีการนำไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างถูกต้องได้

2.4 ได้รับการศึกษาและปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อย่างผิด ๆ และไม่ถูกต้องตามหลักวิชา

2.5 ขาดเอกสารเผยแพร่ความรู้และแนวความคิดทางประวัติศาสตร์อย่างถูกต้อง

2.6 ขาดวิวัฒนาการการพัฒนาทางความคิดและ Self Improve ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการประวัติศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนและผู้เรียน

2.7 ขาดหน่วยงานที่จะรับผิดชอบให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย

2.8 ขาดงบประมาณ

2.9 ขาดวัสดุอุปกรณ์

2.10 ขาดการฝึกอบรม (Inservice training)

3. แนวทางการแก้ไข

กลุ่มบุคคลผู้มีหน้าที่แก้ปัญหานี้โดยตรงก็คือ

(1) ครูผู้สอนประวัติศาสตร์ (รวมทั้งอาจารย์มหาวิทยาลัย)

- (2) ผู้เรียน
- (3) ผู้บริหารโรงเรียน
- (4) องค์กรของรัฐตั้งแต่ระดับกระทรวงขึ้นไป

อย่างไรก็ตามบุคคลากรที่สำคัญที่สุดในเรื่องนี้ดูจะเป็นบุคคลเพียง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ซึ่งได้แก่ครูอาจารย์ประวัติศาสตร์ระดับต่าง ๆ กับผู้เรียนซึ่งจะต้องเป็นผู้ริเริ่ม Self Improve และ Job Improve ด้วยการกระทำบางสิ่งบางอย่างดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ เพื่อสร้าง Concept และทัศนคติที่ถูกต้องให้กับตนเอง

3.2 พยายามนำหลักการและแนวความคิดเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาและปรัชญาประวัติศาสตร์มาใช้เป็นแนวทางในการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์อย่างถูกต้องและแท้จริง

3.3 ศึกษาเกี่ยวกับหลักการและวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method) ให้เกิดความเข้าใจและมีทักษะมีความสามารถที่จะนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 จุดมุ่งหมายและหลักการสำคัญของการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ควรเน้นผู้เรียนให้ได้รับ Historical Concepts ไม่ใช่เน้น Historical Facts อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3.5 พยายามผลิตและเผยแพร่หลักการและแนวความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ต่อบุคคลในวงการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ และสาธารณชน ตลอดจนผลงานและนิทรรศการ

หลังจากนั้นจึงจะรื้อผู้บริหารโรงเรียนและองค์กรของรัฐในระดับต่าง ๆ ให้หันมาสนใจและร่วมกันแก้ปัญหาอย่างแท้จริงในเรื่องนี้ ซึ่งอาจทำได้ตั้งแต่การทบทวนเพื่อกำหนดแนวปรัชญาของรัฐในด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้สอดคล้องและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงต่อไป และที่สำคัญก็คือวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจะต้องร่วมมือกันผลิตครูอาจารย์ที่มีคุณภาพความสามารถอย่างแท้จริงและมีทัศนคติต่อวิชาชีพออกไปเป็นครูประวัติศาสตร์ เป็นต้น

ปัญหาหลักสูตรและแบบเรียน

มีรายละเอียดที่ควรพิจารณาและดำเนินการแก้ไขเป็นเรื่อง ๆ ดังนี้คือ

1. จากการวิจัยของธนาคารโลกเกี่ยวกับหลักสูตรของประเทศไทยพบว่า

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไม่ชัดเจน จึงยากแก่การจัดหลักสูตรให้สนองจุดมุ่งหมายหรือจัดระบบประเมินผลการศึกษาในระดับดังกล่าวด้วย

1.2 หลักสูตรเน้นด้านวิชาการ (Academic Subjects) มากเกินไปและนักเรียนส่วนใหญ่เรียนเพื่อมุ่งจะให้ผ่านการสอบและขาดการฝึกฝนด้านวิชาชีพ ซึ่งจะนำไปประกอบอาชีพการงานได้ โดยเฉพาะในชนบทซึ่งนักเรียนไม่สามารถจะเรียนชั้นสูงต่อไป

1.3 ตำราและแบบเรียนยังขาดการวิจัยที่เพียงพอ และไม่ได้มีการทดลองใช้ก่อนเพื่อทดสอบและปรับปรุงต่อไป

1.4 หลักสูตรส่วนใหญ่ประสบปัญหาว่ามีวัตถุประสงค์หลักไม่ชัดเจนว่าสอนไปเพื่ออะไรในแต่ละระดับการศึกษา

1.5 หลักสูตรแต่ละระดับการศึกษา ควรจะให้สอดคล้องและสนับสนุนกัน โดยมองการศึกษาเป็นระบบเดียวกัน กล่าวคือเพื่อฝึกอบรมคนเพื่อสนองความต้องการกำลังคนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นส่วนรวม

1.6 ทางเทคนิคการศึกษาปรากฏว่าการเรียนการสอนของเราฟังการบรรยายและตำราเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียนยังมีไม่พอ¹

2. ผลของการวิจัยปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร สิริวรรณ สุวรรณภา² ได้สรุปเกี่ยวกับหลักสูตรและแบบเรียนประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้คือ

2.1 ความเห็นของครู

ก. หลักสูตร ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ไทยว่า เนื้อหาวิชามีมากและเวลาเรียนมีน้อยไม่ได้สัดส่วนกัน

¹พิสิฏฐ ภักเกษม, ดร. "เศรษฐกิจและข้อคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรไทย" *ประมวลแบบบรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร*. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517), หน้า 164 - 168

²สิริวรรณ สุวรรณภา, *ปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. หน้า 125 - 130.

ข. ประมวลการสอน ครูส่วนใหญ่ใช้ประมวลการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของกระทรวงศึกษาธิการ และส่วนใหญ่ต้องการจะมีส่วนร่วมในการจัดทำประมวลการสอน ทั้งนี้เพื่อต้องการให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ค. หนังสือแบบเรียน ครูส่วนใหญ่เห็นว่าแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยยังไม่เหมาะสม เนื่องจากแบบเรียนยังมีเนื้อหาไม่ละเอียดเพียงพอ

2.2 ข้อเสนอแนะของครู

ก. หลักสูตร ครูส่วนใหญ่เสนอแนะว่าควรจัดหลักสูตรให้ต่อเนื่องกันตามลำดับชั้น เนื้อหาควรให้ละเอียดกว่านี้และไม่ควรบรรจุเนื้อหาวิชาที่มากเกินไป

ข. แบบเรียน ครูส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงแบบเรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ควรเพิ่มรายละเอียดให้มากขึ้นและเขียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื้อหาควรจะตรงกับข้อเท็จจริง และควรจัดลำดับตามเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ด้วย

2.3 ความเห็นของนักเรียน

ก. หลักสูตร นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาวิชาในหลักสูตรนั้นเหมาะสมดีแล้ว และมีนักเรียนส่วนน้อยที่เห็นว่าเนื้อหาในหลักสูตรยังซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย

ข. หนังสือแบบเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายังไม่เหมาะสม โดยให้เหตุผลว่า เนื้อหาบางตอนมีน้อยควรเพิ่มเติมรายละเอียดบางตอนก็ยากแก่การตีความหมายและการทำความเข้าใจ

2.4 ข้อเสนอแนะของนักเรียน

ก. หลักสูตร นักเรียนส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มเติมเนื้อหาในหลักสูตรให้มากขึ้น โดยให้มีเรื่องราวที่น่าสนใจและเพิ่มสาระสำคัญ

ข. แบบเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าแบบเรียนประวัติศาสตร์ไทยยังไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงในด้านเนื้อหาให้ละเอียด เน้นความสำคัญของเนื้อหาวิชาให้มีสาระสำคัญให้มากขึ้น และงดเนื้อหาที่ไม่สำคัญออกเสียบ้าง

3. เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร ถ้าพิจารณาตามแนวความคิดของ Hilda Taba¹ ซึ่งได้จำแนกออกเป็น

3.1 วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา

3.2 เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสำหรับสอนแต่ละวิชา

¹Hilda Tab. *Curriculum Development : Theory and Practice.* (New York : Harcourt, Brance and World, Inc 1962) p. 12

3.3 กระบวนการเรียนการสอน

3.4 โครงการประเมินผล

จะเห็นได้ว่าหลักสูตรประวัติศาสตร์ของไทยมีองค์ประกอบเพียง 2 ประการ คือ วัตถุประสงค์ทั่วไป กับเนื้อหาและจำนวนชั่วโมงเท่านั้น ส่วนกระบวนการเรียนการสอนและโครงการประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญและต่อเนื่องกับการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่จัดการไม่ได้ระบุหรือจัดทำคำอธิบายเอาไว้ จึงเป็นการยกภาระไปให้ผู้สอนเป็นผู้จัดทำแบบต่างคนต่างทำ จึงยากที่จะหวังได้ว่าผลที่ได้จะสอดคล้องและตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงควรพิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติมให้ครบถ้วนต่อไป

4. เกี่ยวกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประวัติศาสตร์มีข้อที่น่าสังเกตเป็นบางประการดังนี้¹

4.1 หลักสูตรไม่ได้บรรจุประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเอาไว้เลย จังหวัดเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์นำศึกษาของเมืองไทยมีอยู่หลายจังหวัด เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครพนม จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสุโขทัย ฯลฯ นักเรียนในท้องถิ่นเหล่านี้ควรจะได้ศึกษาถึงประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นของตนอย่างละเอียดเท่า ๆ หรือมากกว่าประวัติศาสตร์ชาติไทย ทั้งนี้เพราะเป็นสิ่งใกล้ชิด และสัมพันธ์กับตัวนักเรียนในท้องถิ่นนั่นเอง และยังทำให้เด็กเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตนด้วย

4.2 เนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาในวิชาอื่นในหลักสูตร เช่น วิชาภูมิศาสตร์ วิชาวรรณคดี วิชาหน้าที่พลเมือง ฯลฯ แต่ละวิชามีเนื้อหาแยกจากกัน เนื้อหาวิชาที่สัมพันธ์กันจะช่วยให้นักเรียนอย่างมีความหมายและเข้าใจได้ดีกว่าเนื้อหาวิชาที่แยกกัน

4.3 หลักสูตรประวัติศาสตร์ที่กระทรวงเป็นผู้จัดทำนี้กำหนดให้โรงเรียนต่าง ๆ ในทุกท้องถิ่นใช้เหมือนกันหมด สภาพสิ่งแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นต่างกัน ความรู้ประสบการณ์ของนักเรียนแตกต่างกันในบางท้องถิ่นแตกต่างกันมากจนเปรียบเทียบกันไม่ได้ ฉะนั้นหลักสูตรประวัติศาสตร์ควรได้รับการปรับปรุงและวัดให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นแต่ละแห่งไป

¹นิมิตกุล ทศวัฒน์, รศ. และคณะ. ระเบียบวิธีสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2519 หน้า 18.

5. เกี่ยวกับแบบเรียนหรือตำราเรียน ปัญหาในเรื่องนี้ก็คือครูมักจะยึดในฐานะเป็นพระคัมภีร์สำหรับการสอน โดยไม่มีการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมหรือไม่ โดยปกติแล้วถ้าเป็นแบบเรียนที่เขียนโดยข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้แก่ศึกษานิเทศก์หรืออาจารย์มหาวิทยาลัย มักจะเขียนเนื้อหารวบรวมรัดขาดรายละเอียดในเนื้อหาเท่าที่ควร ลักษณะหนังสือแห้งแล้งขาดภาพประกอบที่เร้าใจผู้เรียนให้สนใจ โดยบทเป็นภาพขาวดำ ส่วนถ้าเป็นผู้เขียนอิสระ และจัดพิมพ์สำนักพิมพ์เอกชนมักจะเขียนเนื้อหาเย็นเยื่อโดยยึดปริมาณและเขียนให้หนาเข้าไว้เพื่อให้ขายได้ราคาดี แต่มีข้อดีตรงที่มีภาพประกอบสวยเป็นภาพสี ทำให้น่าอ่านน่าเรียน ปัญหาเกี่ยวกับแบบเรียนอีกประการหนึ่งก็คือลักษณะและโครงสร้างของเนื้อหาแบบเรียนไม่ว่าจะใช้ในภูมิภาคส่วนใดของประเทศก็เหมือนกัน เพราะเป็นตำราเล่มเดียวกันที่พิมพ์ไปจากส่วนกลาง ทั้ง ๆ ที่สภาพการณ์แตกต่างกัน ความต้องการของชุมชน ตลอดจนความสนใจของผู้เรียนแต่ละภูมิภาคก็ไม่เหมือนกัน

ข้อเสนอแนะ แม้ว่าหลักสูตรประวัติศาสตร์จะมีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงอีกหลายประการเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นหลักสูตรที่สมบูรณ์ อย่างไรก็ตามในฐานะที่ครูจำเป็นต้องใช้หลักสูตรเป็นแม่บทกำหนดแนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้นทางที่ดีที่สุดครูจึงควรใช้หลักสูตรประวัติศาสตร์ของกระทรวง-ศึกษาธิการด้วยความรอบคอบระมัดระวังและควรจะมีการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนการใช้ อย่างยืดหยุ่นเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และผู้เรียนในแต่ละแห่ง ส่วนแบบเรียนก็เช่นกันควรพิจารณาเลือกและใช้ด้วยความรอบคอบเช่นกัน และทางที่ดีควรจะใช้ประกอบกันหลาย ๆ เล่ม เพื่อให้ได้เนื้อหาครบถ้วนและสมบูรณ์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้

ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

1. เกี่ยวกับวิธีการสอนปัญหาที่สำคัญคือ¹ นักเรียนไม่สนใจเรียนเพราะไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้เท่าใดนัก ครูส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นขณะที่ยังเรียนในชั้น นอกจากนั้นครูควรมีวิธีการสอนใหม่ ๆ และส่งเสริมกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนให้มากขึ้น สิ่งที่ครูเสนอแนะเป็นประการสุดท้ายคือ ควรจัดให้มีการอบรมครูผู้สอนวิชานี้บ่อย ๆ ส่วนความเห็นของนักเรียนส่วน

¹สิริวรรณ สุวรรณอาภา, *เวียงเดิม* หน้า 128 - 130

ใหญ่เห็นว่าครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ บ้างในบางครั้ง วิธีการสอนในแต่ละชั่วโมงนั้น ครูมักจะทบทวนบทเรียนในชั่วโมงที่ผ่านมาแล้วจึงเริ่มบทเรียน สำหรับวิธีการสอนของครูนั้นนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าครูจะอธิบายบทเรียนโดยทั่วไปตามเนื้อหาวิชาแล้วจึงยกปัญหาหรือหัวข้อที่สำคัญมาอธิบายเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณสมบัติของครูผู้สอน นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการครูผู้สอนที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาดี และมีวิธีการสอนที่ดี ตลอดจนเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน และถ้ามีวิธีการสอนที่ทันสมัย เข้ากับนักเรียนได้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นบ้าง สำหรับอุปสรรคในการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าคือการไม่มีเวลาดันคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และขาดหนังสืออ่านประกอบ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับวิชานี้เมื่อนักเรียนเกิดความไม่เข้าใจหรือมีปัญหา นักเรียนส่วนใหญ่มักจะถามครูผู้สอนโดยตรง และค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเอาเอง

2. เกี่ยวกับกิจกรรมประกอบการเรียนประวัติศาสตร์ ครูและนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าจำเป็น แต่ขาดงบประมาณและเวลา ทั้งกลัวจะสอนเนื้อหาตามหลักสูตรและแบบเรียนจบไม่ทัน จึงไม่ค่อยจัดกิจกรรมหรือจัดให้แต่น้อยครั้ง กิจกรรมประกอบการเรียนที่นักเรียนสนใจคือการฉายภาพยนตร์, ฟิล์มสตรีป และการไปทัศนศึกษา (Field Trip)

ข้อเสนอแนะ จากความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยตรง และโดยแบบสอบถามพอสรุปได้ว่า การจัดเนื้อหาวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนอยู่ในลักษณะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง เพื่อลดความเบื่อหน่ายจำเจของผู้สอนผู้เรียน ซึ่งอาจทำได้โดยครูควรพิจารณานำวิธีการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method) ประกอบกับการใช้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ เช่น Inquiry Method, Unit Teaching, Team Teaching ฯลฯ เข้ามาใช้ ข้อสำคัญก็คือควรมียุทธศาสตร์ Child Center เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งถ้าจัดในรูปศูนย์การเรียนหรือศูนย์กิจกรรม รวมทั้งจัดในรูป Independent Study ก็จะช่วยทำให้บรรยากาศและสภาพการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เท่าที่เป็นอยู่ดีขึ้น อนึ่งถ้าสามารถนำผู้เรียนให้ได้ไปสัมผัสประสบการณ์โดยตรง เช่นการไปฟังการบรรยายการอภิปราย การไปทัศนศึกษา รวมทั้งการไปค้นคว้า ณ หอสมุดแห่งชาติ หรือหอจดหมายเหตุแห่งชาติเป็นครั้งคราว กับการเชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาบรรยายที่โรงเรียนหรือการจัดนิทรรศการ ซึ่งมีหลักอยู่ตรงที่ว่าควรให้ผู้เรียนเป็นผู้ประกอบกิจกรรมโดยตรง หรือมีส่วนร่วมให้มากที่สุดตั้งแต่การวางโครงการ การดำเนิน

การ และการสรุปประเมินผล จะช่วยให้การเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่
จะเป็นผลดีแก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามการที่ผู้สอนจะดำเนินการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นนั้น
จำเป็นจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ตลอดจนแนวความคิดนวัตกรรมและเทคโนโลยี
ทางการศึกษา เหล่านี้ล้วนแต่จะต้องอาศัยการอบรมครูประจำการ (Inservice training) ประกอบ
กับการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง (Self Improve) เป็นส่วนประกอบกันจึงจะได้ผลอย่าง
จริงจัง

ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

ปัญหาในเรื่องนี้ครูส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่ามีอุปสรรคในเรื่องงบประมาณและ
เวลาในการจัดทำซึ่งมีน้อย ประกอบกับการที่ต้องรับสอนเพราะเนื้อหาและมีความ
สอนน้อย ทำให้ครูไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญในเรื่องการจัดทำและใช้สื่อการเรียนการสอน
มากเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามในอุดมคติของครู ครูส่วนใหญ่ก็ให้ข้อเสนอแนะในแบบ
สอบถามว่า “การจัดอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ให้สอดคล้องกับ
เนื้อหาบทเรียน และควรจะมีเหมาะสมและทันสมัยจึงจะเป็นการเร้าผู้เรียนให้เรียน
ด้วยความตั้งใจ มีความสนใจและได้ประสบการณ์เรียนรู้เป็นอย่างดี” ส่วนผู้เรียนเห็นว่า
โรงเรียนควรดำเนินการปรับปรุงห้องสมุดให้เป็นแหล่งการค้นคว้าที่ดีกว่าปัจจุบัน อนึ่ง
การจัดให้ผู้เรียนร่วมกับครูดำเนินการในรูปชุมนุมทางวิชาการ เช่น ชุมนุมประวัติศาสตร์
หรือสังคมศึกษาก็จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนอย่างที่ประสบอยู่
ในปัจจุบันได้ทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ ในปัจจุบันการเรียนการสอนในแขนงวิชาต่าง ๆ กำลังให้ความสนใจ
สนใจสื่อการสอนประเภท “ชุดการสอน” (Instructional Package) ซึ่งกระทำได้ไม่ยาก ทั้ง
ไม่ต้องลงทุนมากนัก แต่เท่าที่มีการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทนี้ปรากฏ
ว่าผู้เรียนให้ความสนใจและได้ผลดีสำหรับการจัดทำชุดการสอน ผู้เขียนได้อธิบายรายละเอียด
ทุกขั้นตอน ตลอดจนได้จัดทำแผนผังระบบชุดการสอนไว้ในบทที่ ๑ ของหนังสือเล่มนี้แล้ว
อย่างไรก็ตามมีข้อที่น่าสังเกตก็คือถ้าครูประวัติศาสตร์ทั้งโรงเรียนโดยได้รับความร่วมมือ
ในรูปของความคิดการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และช่วยในขั้นดำเนินการจากผู้เรียนในรูปของ
การทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม อาจจะต้องลงทุนซื้อวัสดุประกอบการทำบ้าง แต่อย่างไร

ก็ตามถ้าเปรียบเทียบกับ Output ที่ได้คือชุดการสอนและผลที่ได้จากการใช้ชุดการสอนคือ ประสิทธิภาพความรู้ของผู้เรียนมีการก้าวหน้าและพัฒนาไปก็น่าจะคุ้มค่าและเวลาที่ผู้สอน จะริเริ่มและลงมือทำชุดการสอนตั้งแต่บัดนี้มิใช่หรือ

ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล

สภาพและปัญหาของการวัดผลและประเมินผลในปัจจุบันพอสรุปได้ดังนี้

1. การวัดผลปัจจุบันเป็นการตัดสินได้-ตก และข้อทดสอบส่วนใหญ่วัดความจำ การวัดผลไม่ได้วัดพฤติกรรมของเด็กที่เปลี่ยนแปลงไปเพราะการเรียนรู้ที่แล้วมาวัดแต่ความสามารถในการจำเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่
2. การทดสอบที่เป็นอยู่เสียเวลา เสียแรงงาน สิ้นเปลือง และสูญเปล่า เพราะ การทดสอบแต่ละครั้งต้องใช้บุคคลากรในการออกข้อสอบจำนวนมาก ใช้เวลาที่จะตรวจสอบนักเรียนไปทำข้อทดสอบ ต้องใช้อุปกรณ์ เช่น กระดาษไข หมึก กระดาษข้อสอบ ฯลฯ จำนวนมาก และเมื่อทดสอบเสร็จแล้วยังต้องใช้เวลาตรวจให้คะแนนอีกต่อไปจนกว่า จะจบกระบวนการทดสอบ ทำให้เกิดการสูญเปล่าเป็นอันมาก ถึงแม้จะมีการลงทุน การทดสอบสูงอยู่แล้วก็ตาม ผลของการทดสอบก็ยังมี ความเชื่อมั่นได้ไม่สูงพอ เพราะยังมีการผิดพลาดอีกมากที่ไม่สามารถจะจำกัดได้ในระบบปัจจุบัน
3. การวัดผลที่แล้วมายึดเวลาเรียนเป็นหลัก มีคนจำนวนมากที่ไม่มีสิทธิเข้าสอบ ถึงแม้มีความรู้พอที่จะทำข้อสอบได้ เป็นการสูญเปล่าอย่างหนึ่งที่ยึดเวลาเรียนเป็นหลัก ในเมื่อเวลาเรียนสามารถแบ่งเป็นภาค ๆ ได้
4. ทักษะคติต่อการทดสอบปัจจุบัน ทำให้ผู้สอบมีการชิงดีชิงเด่นเอาตัวรอด ถ้าย่อย เห็นแก่ประกาศนียบัตรเหนืออื่นใด พยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ใบประกาศนียบัตร แม้จะต้องทุจริตก็ทำกันทำให้คุณค่าของการเรียนต่ำลง
5. ระบบการทดสอบช่วยปิดภาวะรับผิดชอบต่อเด็กของครูผู้สอน ให้พื้นตัวได้ง่าย ครูถือว่าได้สอนแล้ว เด็กจะได้รับรู้-เรียนรู้ แค่นั้นเป็นภาระของเด็กเอง ครูถือ การสอนได้เป็นความชอบของครูส่วนเด็กจะเรียนรู้แค่ไหนครุมีได้คำนึงถึง จึงเป็นผลให้ มีการให้คะแนนโดยขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน
6. การรายงานผลการสอบไม่สามารถสื่อความหมายที่ถูกต้อง ผู้สอบเองและ ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าใจได้ เช่น การที่ผู้สอบได้คะแนน 70% ก็ไม่สามารถทำนาย

ได้ว่าผู้นั้นเรียนรู้แค่ไหนเป็น 70% ของอะไรในเรื่องอะไรบ้าง¹

ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลที่สำคัญก็คือ ครูผู้สอนไม่สามารถจะวัดผลของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ครบถ้วนตามจุดประสงค์ของหลักสูตร การวัดส่วนใหญ่เท่าที่ทำอยู่มักจะเน้นการวัดความจำ ขาดแบบทดสอบที่จะวัดความสามารถของผู้เรียนในด้านนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งครูส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าสภาพการเรียนการสอนซึ่งมีห้องเรียนแต่ละชั้นเป็นจำนวนกว่า 10 ห้อง บางแห่งกว่า 20 ห้อง มีครูหลายคนสอน ดังนั้นจึงรีบเร่งสอนให้จบเนื้อหาที่กำหนดไว้ในโครงการเพื่อใช้เป็นแนวในการออกข้อสอบการขาดประสบการณ์ความชำนาญในการออกข้อสอบที่มีคุณภาพก็เป็นอีกประการหนึ่งที่มีส่วนก่อให้เกิดปัญหา

ข้อเสนอแนะ ปัญหาการออกข้อสอบแบบวัดความจำเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสะท้อนผลไปสู่การเรียนการสอนประวัติศาสตร์แบบมุ่งสอนผู้เรียนให้จำ Historical Facts ซึ่งมีประโยชน์น้อย แต่ถ้าครูนำหลักการวัดผลในส่วนของการวัดความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าเข้ามาเป็นองค์ประกอบของแบบทดสอบ ก็เท่ากับครูเปลี่ยนแนวการสอนมาอิงหลักการฝึกและสร้างผู้เรียนให้เกิด Concepts คือ Historical Concepts ซึ่งมีคุณค่าและเป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรจะได้รับจากการเรียนประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ครูควรจะใช้แบบทดสอบหลาย ๆ แบบ ซึ่งอาจจะสร้างโดยยึดหลัก “สอนไปออกข้อสอบไปและวัดไป” ไม่ควรจะใช้วิธีเปิดตำราออกข้อสอบรวดเดียวในตอนปลายเทอม เพราะไม่มีทางจะได้ข้อสอบที่มีคุณภาพตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร และครอบคลุมเนื้อหาและประสบการณ์ในกระบวนการเรียนการสอนได้สมบูรณ์ครบถ้วน กิจกรรมการเรียนก็เช่นกันที่ครูควรจะได้พิจารณาจัดส่วนของการทดสอบเพื่อประเมินผล การเรียนรู้ไว้เป็นองค์ประกอบด้วยทุกครั้ง หรือมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะเป็นสิ่งที่นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรทำและมีคุณค่า

ประการสุดท้ายโครงการวัดผลและประเมินผลตั้งแต่จุดประสงค์ วิธีการ กำหนดการ และผลของการประเมินผล เป็นสิ่งที่ครูและนักเรียนควรวางแผนร่วมกันได้ เพื่อผู้เรียนจะได้ทราบแนวทางและมีการเตรียมตัวล่วงหน้า การวัดผลจึงจะมีประสิทธิผลสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

¹นิมมวล ทศวัฒน์, รศ. *เรื่องเดิม*, หน้า 153

ปัญหาการฝึกสอนประวัติศาสตร์

เฉลิม มลิลลา¹ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาพฤติกรรมการสอนประวัติศาสตร์ และวิชาเอกประวัติศาสตร์ กับผลการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง” เป็นความมุ่งหมายของผู้วิจัยที่จะทำการติดตามประเมิน (Follow-up) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพฤติกรรมการสอนประวัติศาสตร์ ซึ่งได้เปิดสอนสำหรับหลักสูตรศึกษาศาสตร (วิชาเอกทางการสอนประวัติศาสตร์) เป็นครั้งแรกตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2521 และได้กำหนดความมุ่งหมายเบื้องต้นไว้ว่าจะดำเนินการวิจัยเพื่อติดตามผลภายในระยะเวลา 3 ปี กับเนื่องจากการได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการประกาศใช้หลักสูตรใหม่ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2521 ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรวิชาเอกการสอนประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อดูความสัมพันธ์และความเหมาะสม ทั้งนี้โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้เป็น 5 ประการดังนี้

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาพฤติกรรมการสอนประวัติศาสตร์ (Teaching Behavior in History) กับผลการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาเอกประวัติศาสตร์ (History) กับผลการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาพฤติกรรมการสอนประวัติศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาเอกประวัติศาสตร์ กับผลการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์
4. เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการฝึกสอนที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูอาจารย์ในอนาคต

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศึกษาศาสตร์ (วิชาเอกทางการสอนประวัติศาสตร์) ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ออกทำการฝึกสอนฝึกงานประจำภาคเรียน

¹เฉลิม มลิลลา, รศ. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาพฤติกรรมการสอนประวัติศาสตร์ และวิชาประวัติศาสตร์ กับผลการฝึกสอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. เอกสารวิจัยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524. หน้า 51 - 86.

ที่ 1 ปีการศึกษา 2523 จำนวน 62 คน ในจำนวนนี้ปรากฏว่านักศึกษาทุกคนผ่านการเรียน ภาระงานวิชาพฤติกรรมการสอนประวัติศาสตร์ 1 – 2 และผ่านการเรียนวิชาเอกประวัติศาสตร์ครบตามเกณฑ์แล้ว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ภาระงานวิชาพฤติกรรมการสอนประวัติศาสตร์ X_1 กับผลการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์ Y มีค่า r เท่ากับ 0.7998 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แปลความหมายได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาระงานวิชาพฤติกรรมการสอนประวัติศาสตร์ มีความสัมพันธ์ กับผลการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์
2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ภาระงานวิชาเอกประวัติศาสตร์ X_2 กับผลการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์ Y มีค่า r เท่ากับ 0.4787 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แปลความหมายได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาระงานวิชาเอกประวัติศาสตร์ มีความสัมพันธ์ กับผลการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์
3. ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. ของคำตอบแบบสอบถาม รวมทั้งการแปลความปรากฏผลแต่ละข้อตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์คำตอบแบบสอบถามปัญหาการฝึกสอน วิชาประวัติศาสตร์

ข้อ	ปัญหา	$\bar{X}$	S. D.	แปลความ
1.	ท่านประสบปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย	2. 3634	.8157	น้อย
2.	ท่านชอบสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย	3. 8947	.8168	มาก
3.	ท่านมีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทย	3. 3684	.6161	ปานกลาง
4.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมัยในประวัติศาสตร์ไทย			

ข้อ	ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
	4.1 สมัยโบราณ (ถิ่นกำเนิดและความเป็นมาของ ชนชาติไทย)	2. 8246	.a477	ปานกลาง
	4.2 สมัยสุโขทัย	3. 3860	.8814	ปานกลาง
	4.3 สมัยอยุธยา	3. 5790	.6532	ปานกลาง
	4.4 สมัยธนบุรี-รัตนโกสินทร์ตอนต้น	3. 6842	.6589	มาก
	4.5 สมัยปฏิรูป-ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย	3.7719	.7075	มาก
5.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ไทยในแง่ ต่อไปนี้			
	5.1 การเมืองการปกครอง	3.6316	.7707	มาก
	5.2 การเศรษฐกิจ	3.3684	.5552	ปานกลาง
	5.3 การสังคมและวัฒนธรรม	3.4737	.7345	ปานกลาง
6.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ไทยเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ต่างประเทศ			
	6.1 กับประเทศทางตะวันตก	3. 2281	.7796	ปานกลาง
	6.2 กับประเทศทางตะวันออก	3. 3684	.6716	ปานกลาง
	6.3 กับประเทศเพื่อนบ้าน	3. 8642	.7110	มาก
7.	ท่านได้นำเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทย 1 ไปใช้ใน การฝึกสอน	3. 5965	1.0326	ปานกลาง
a.	ท่านได้นำเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทย 2 ไปใช้ใน การฝึกสอน	3.6316	.9752	มาก
9.	ท่านได้นำเนื้อหาวิชาการเมืองสมัยเปลี่ยนแปลงฯ- สมัยปัจจุบันไปใช้	3.5439	.9832	ปานกลาง
10.	ท่านได้นำเนื้อหาวิชาพื้นฐานวัฒนธรรมไทยไปใช้ใน การฝึกสอน	3.0351	.9813	ปานกลาง
11.	ท่านได้นำเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย ไปใช้ในการฝึกสอน	2. 8421	1.3267	ปานกลาง

ข้อ	ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
12	ท่านได้นำเนื้อหาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยไปใช้	3.4561	.9832	ปานกลาง
13	ท่านประสบปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ต่างประเทศ	2. 1930	.8544	น้อย
14	ท่านชอบสอนวิชาประวัติศาสตร์ต่างประเทศ	3.2807	.9590	ปานกลาง
15	ท่านมีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ต่างประเทศ	3. 1579	.7017	ปานกลาง
16	ท่านมีความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ต่างประเทศต่อไปนี้			
	16.1 ประวัติศาสตร์ตะวันออก	3.2105	.7004	ปานกลาง
	16.2 ประวัติศาสตร์ตะวันออกเฉียงใต้	3. 6491	.8554	มาก
	16.3 ประวัติศาสตร์เอเชียใต้	3. 5439	.7336	ปานกลาง
	16.4 ประวัติศาสตร์ยุโรป	3. 2281	.8241	ปานกลาง
	16.5 ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา	3.2632	.7911	ปานกลาง
	16.6 ประวัติศาสตร์จีน	2.9649	.8652	ปานกลาง
	16.7 ประวัติศาสตร์รัสเซีย	2.6667	.8728	ปานกลาง
	16.8 ประวัติศาสตร์อังกฤษ	2.9825	.8126	ปานกลาง
	16.9 ประวัติศาสตร์เยอรมันนี	2.9845	.9726	ปานกลาง
	16.10 ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น	3.0351	.8857	ปานกลาง
	16.11 ประวัติศาสตร์ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์	2.8597	.9342	ปานกลาง
	16.12 ประวัติศาสตร์แอฟริกา	2.5439	.9270	น้อย
	16.13 ประวัติศาสตร์ร่วมสมัย	2.7895	.9587	ปานกลาง
	16.14 ประวัติศาสตร์เหตุการณ์ปัจจุบัน	3.4035	.9230	ปานกลาง
17	ท่านมีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ต่างประเทศในแง่ต่อไปนี้			
	17.1 ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ	3.2982	.6804	ปานกลาง

ข้อ	ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
	17.2 ความสัมพันธ์ทางการเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	1. 2456	.6059	ปานกลาง
	17.3 ความสัมพันธ์ทางการศึกษา วัฒนธรรม และเทคโนโลยี	2.9123	.7141	ปานกลาง
18.	ท่านได้นำเนื้อหาวิชาอารยธรรมตะวันตกไปใช้ในการฝึกสอน	2.9298	1. 1316	ปานกลาง
19.	ท่านได้นำเนื้อหาวิชาอารยธรรมตะวันออกไปใช้ในการฝึกสอน	2.9298	1. 0693	ปานกลาง
20	ท่านได้นำเนื้อหาวิชา H เอเชียตะวันออกไปใช้ในการฝึกสอน	2. 77 19	1. 1438	ปานกลาง
21.	ท่านได้นำเนื้อหาวิชา H เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปใช้ในการฝึกสอน	3. 3684	1. 1938	ปานกลาง
22	ท่านได้นำเนื้อหาวิชา H เอเชียใต้ไปใช้ในการฝึกสอน	2.8246	1.2925	ปานกลาง
23.	ท่านได้นำเนื้อหาวิชา H ยุโรปไปใช้ในการฝึกสอน	2. 5614	1.0693	น้อย
24	ท่านได้นำเนื้อหาวิชา H อังกฤษไปใช้ในการฝึกสอน	2.4210	1. 0167	น้อย
25	ท่านได้นำเนื้อหาวิชา H สำหรับอเมริกาไปใช้ในการฝึกสอน	2.8070	1. 1407	ปานกลาง
26.	ท่านได้นำเนื้อหาวิชา H ฝรั่งเศสไปใช้ในการฝึกสอน	2.3333	.9697	น้อย
27.	ท่านได้นำเนื้อหาวิชา H รัสเซียไปใช้ในการฝึกสอน	2.2632	.9166	น้อย
28	ท่านได้นำเนื้อหาวิชา H เยอรมันไปใช้ในการฝึกสอน	2. 6842	.9665	ปานกลาง
29	ท่านได้นำเนื้อหาวิชา H มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ฟิลิปปินส์ ไปใช้ในการฝึกสอน	3. 2105	1.0976	ปานกลาง
30	ท่านได้นำเนื้อหาวิชา H พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม ไปใช้ฝึกสอน	3. 6491	1.0435	มาก
31.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของวิชา H	3. 7544	.6886	มาก

ข้อ	ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
32.	ท่านได้นำแนวความคิดในข้อ 31. ไปใช้ประกอบการฝึกสอน	3.7193	.8609	มาก
33.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาประวัติศาสตร์	3.1053	.6990	ปานกลาง
34.	ท่านได้นำแนวความคิดในข้อ 33. ไปใช้ประกอบการฝึกสอน	3.0000	.8018	ปานกลาง
35.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา	3.1228	.7088	ปานกลาง
36.	ท่านได้นำแนวความคิดในข้อ 35. ไปใช้ประกอบการฝึกสอน	3.6140	.7735	มาก
37.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการทางจิตวิทยา เพื่อการสอนประวัติศาสตร์	3.3333	.8521	ปานกลาง
38.	ท่านได้นำแนวความคิดในข้อ 37. ไปใช้ประกอบการฝึกสอน	3.7368	1.1421	มาก
39.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจในหลักการสอนทั่วไปของนักการศึกษาต่าง ๆ	3.1404	.6391	ปานกลาง
40.	ท่านได้นำแนวความคิดในข้อ 39. ไปใช้ประกอบการฝึกสอน	3.2632	.4828	ปานกลาง
41.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์	3.6842	.6589	มาก
42.	ท่านได้นำแนวความคิดในข้อ 41 ไปใช้ประกอบการฝึกสอน	3.6140	.8184	มาก
43.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการสอนแบบต่างๆ	3.5965	.7284	ปานกลาง
44.	ท่านได้นำแนวความคิดในข้อ 43. ไปใช้ประกอบการฝึกสอน	3.6140	.8399	มาก
45.	ท่านมีความรู้ความเข้าใจในทักษะประกอบการสอน	3.4737	.7700	ปานกลาง
46.	ท่านได้นำแนวความคิดในข้อ 45. ไปใช้ประกอบการฝึกสอน	3.4561	.8033	ปานกลาง

ข้อ	ปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
47.	ท่านเห็นความสำคัญในกระบวนการต่อไปนี้และได้นำไปใช้			
47.1	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน	4.1404	.8593	มาก
47.2	ขั้นสอน	4.1228	.7550	มาก
47.3	ขั้นประกอบกิจกรรมของนักเรียน	4.0351	.8372	มาก
47.4	ขั้นสรุปเนื้อหาและประสบการณ์	4.0703	.7525	มาก
47.5	ขั้นวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	4.1228	.7088	มาก
48	ท่านเห็นความสำคัญของกิจกรรมและได้จัดให้นักเรียนประกอบกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน	3.9824	.7903	มาก
49	ท่านเห็นความสำคัญของการสื่อการสอน และได้มีการเตรียมเพื่อใช้ประกอบการฝึกสอน	4.1228	.8466	มาก
50	ท่านเห็นความสำคัญของการวางแผนการสอน และได้มีการจัดทำแผนการสอนหรือบันทึกการสอน	4.5439	.7088	มาก
51.	ท่านเห็นความสำคัญของการวัดผลและประเมินผล และได้มีการเตรียมวางโครงการและเครื่องมือไว้ล่วงหน้า	4.4561	.6832	มาก
52	ท่านเห็นความสำคัญของการกำหนดจุดประสงค์ในการสอน และได้มีการเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทุกครั้ง	4.5965	.6508	มาก
53	นักเรียนของท่านเรียนด้วยความสนุกสนาน และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.8070	.6927	มาก
54	ท่านประสบปัญหาการนำเกร็ดประวัติศาสตร์มาประกอบการฝึกสอน	2.8772	1.0702	ปานกลาง
55	ท่านสอนเนื้อหาให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน	3.5965	.8630	ปานกลาง

ข้อ	ปัญหา	$\bar{X}$	s. d.	แปลความ
56.	ท่านเห็นว่าการฝึกหัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน ณ มหาวิทยาลัย มีประโยชน์ต่อการฝึกสอน	4. 4035	.6776	มาก
57.	ท่านเห็นว่าการฝึกสอนหน้าชั้น ณ มหาวิทยาลัยมี ประโยชน์ต่อการฝึกสอน	4.4912	.8044	มาก
58 .	ท่านเห็นว่าการฝึกทำอุปกรณ์การสอนเป็นประโยชน์ ต่อการฝึกสอน	4. 6316	.5552	มากที่สุด
59.	ท่านคิดว่าได้ประสบความสำเร็จในการฝึกสอนครั้งนี้	3. 9825	.7674	มาก
60.	ท่านคิดว่าจะประกอบอาชีพครูอาจารย์ในอนาคต	3. 8772	1.1191	มาก

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามปัญหาการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์ โดยการ
คำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายทางสถิติโดยนำค่าเฉลี่ย
มาเทียบกับเกณฑ์อันดับดังรายละเอียดตามตารางข้างต้น ซึ่งพอจะสรุปข้อมูลเกี่ยวกับ
แนวโน้มของปัญหาต่าง ๆ ที่นักศึกษาวิชาเอกทางการสอนประวัติศาสตร์ประสบ ขณะ
ทำการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์ ณ โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประจำปีการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2523 ได้ดังต่อไปนี้

นักศึกษาประสบปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่
มีความชอบที่จะสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย สำหรับพื้นฐานความรู้ของนักศึกษาทั่ว ๆ
ไปอยู่ระดับปานกลาง แต่มีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ไทยสมัยธนบุรี สมัยรัตน-
โกสินทร์ สมัยปฏิรูปในรัชกาลที่ 4 - 6 และสมัยภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับ
ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมืองการปกครองของไทย และความสัมพันธ์กับ
ประเทศเพื่อนบ้านของไทยก็อยู่ในระดับดี ในด้านการนำความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาประวัติ-
ศาสตร์ไทย 1 (HI 221) ไปใช้ในการฝึกสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่สำหรับเนื้อหาวิชา
ประวัติศาสตร์ไทย 2 (HI. 222) ปรากฏว่านักศึกษาจำเป็นต้องนำไปประกอบการฝึกสอน

อยู่ในระดับมาก ในด้านประวัติศาสตร์ต่างประเทศนักศึกษาประสบปัญหาการฝึกสอนเพียงเล็กน้อยเช่นกัน ส่วนใหญ่ชอบสอนประวัติศาสตร์ต่างประเทศในระดับปานกลาง มีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ตะวันออกเฉียงใต้อยู่ในเกณฑ์ดี และมีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์ต่างประเทศอื่น ๆ ได้แก่ประวัติศาสตร์ตะวันออก เอเชียใต้ ยุโรป สหรัฐอเมริกา จีน รัสเซีย อังกฤษ ญี่ปุ่น เยอรมันนี ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ประวัติศาสตร์ร่วมสมัย และเหตุการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นประวัติศาสตร์แอฟริกาซึ่งส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเพียงเล็กน้อย สำหรับประวัติศาสตร์ต่างประเทศในแง่ของความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ ทางการเศรษฐกิจ ทางการศึกษา วัฒนธรรม และเทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านการนำความรู้ประวัติศาสตร์ไปใช้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งประวัติศาสตร์อารยธรรมตะวันตก และอารยธรรมตะวันออกซึ่งมีความสำคัญในฐานะที่ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ทั่วไปของโลกก็ได้รับการนำไปใช้ประกอบการฝึกสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่สำหรับประวัติศาสตร์ยุโรป อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย มีการนำไปใช้แต่เพียงเล็กน้อย ตรงกันข้ามกับวิชาประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย ได้แก่ พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม นับว่าเป็นประโยชน์และได้มีการนำเนื้อหาความรู้ที่ได้เรียนมาเอาไปประกอบการฝึกสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับใช้มาก

จากข้อเท็จจริงดังที่ได้กล่าวมา ถ้าได้นำโครงสร้างของหลักสูตรศึกษาศาสตร (สาขาทางการสอนวิชาเอกประวัติศาสตร์) ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนวิชาต่าง ๆ ดังนี้¹

3. วิชาเอก (36 หน่วยกิต)

3.1 วิชาบังคับ (24 หน่วยกิต)

HI. 221	ประวัติศาสตร์ไทย 1	3 หน่วยกิต
HI. 222	ประวัติศาสตร์ไทย 2	3 หน่วยกิต
HI. 331	ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบันโดยสังเขป	3 หน่วยกิต
HI. 341	ประวัติศาสตร์เอเชียใต้	3 หน่วยกิต
HI. 402	วิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก	3 หน่วยกิต
HI. 451	ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงสมัยใหม่	3 หน่วยกิต

¹หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2519 วิชาเอกการสอนประวัติศาสตร์

HI. 462	ประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยปัจจุบัน	3 หน่วยกิต
HI. 483	ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกาในศตวรรษที่ 20	3 หน่วยกิต
3.2 วิชาบังคับเลือก (12 หน่วยกิต) เลือก 6 หน่วยกิต จากกระบวนวิชาที่		
ขั้นต้นด้วยรหัส 101 - 362 และเลือกอีก 6 หน่วยกิต จากกระบวนวิชารหัส 401 - 485		
HI. 101	ประวัติศาสตร์อารยธรรมตะวันตก	3 หน่วยกิต
HI. 102	ประวัติศาสตร์อารยธรรมตะวันออก	3 หน่วยกิต
HI. 321	ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง ถึงสมัยปัจจุบัน	3 หน่วยกิต
HI. 322	ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย	3 หน่วยกิต
HI. 351	ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออก	3 หน่วยกิต
HI. 361	ประวัติศาสตร์ยุโรป 1	3 หน่วยกิต
HI. 362	ประวัติศาสตร์ยุโรป 2	3 หน่วยกิต
HI. 401	วิเคราะห์เหตุการณ์หลังสงครามโลกครั้งที่ 2	3 หน่วยกิต
HI. 421	ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ของไทย	3 หน่วยกิต
HI. 431	ประวัติศาสตร์พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนามภายหลัง สงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน	3 หน่วยกิต
HI. 432	ประวัติศาสตร์มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ถึงปัจจุบัน	3 หน่วยกิต
HI. 434	ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	3 หน่วยกิต
HI. 441	ประวัติศาสตร์เอเชียใต้ภายหลังประกาศเอกราชจนถึง ปัจจุบัน	3 หน่วยกิต
HI. 443	หัวข้อที่น่าสนใจในประวัติศาสตร์เอเชียใต้	3 หน่วยกิต
HI. 453	ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่	3 หน่วยกิต
HI. 456	ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของเอเชียตะวันออก	3 หน่วยกิต
HI. 461	ประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยใหม่ประมาณ ค.ศ. 1789 ถึง ค.ศ. 1919	3 หน่วยกิต
HI. 463	ประวัติศาสตร์อังกฤษสมัยใหม่	3 หน่วยกิต
HI. 464	ประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสสมัยใหม่	3 หน่วยกิต

HI. 465 ประวัติศาสตร์เยอรมนีสมัยใหม่	3 หน่วยกิต
HI. 481 ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา 2	3 หน่วยกิต
HI. 485 ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา	3 หน่วยกิต

มาพิจารณาประกอบการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่าหลักสูตรวิชาเอกการสอนประวัติศาสตร์ได้กำหนดแนวทางให้นักศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) ได้เรียนกระบวนวิชาประวัติศาสตร์อย่างครอบคลุมเนื้อหาในหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้ก็เพื่อให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์เพียงพอที่จะเป็นครูอาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-ตอนปลาย หรือสูงกว่านั้นได้เป็นอย่างดี กับถ้าได้ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521¹ เฉพาะหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์โดยตรง ซึ่งได้จำแนกโครงสร้างออกได้ดังนี้

วิชาบังคับ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ส 101 ประเทศของเรา	2.5 หน่วยการเรียนรู้
ส 102 ประเทศของเรา	2.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา (มีรวม 8 ข้อ)

- ศึกษาประวัติศาสตร์ของชนชาติไทย ตั้งแต่ยุคแรก ๆ จนถึงสมัยสุโขทัย
- ศึกษาโครงสร้างของสังคมไทย รวมทั้งการสร้างสมวัฒนธรรมที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- ศึกษาระบบการปกครอง บทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- ศึกษาปัญหาความมั่นคงของชาติ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ส 203 เพื่อนบ้านของเรา	2.5 หน่วยการเรียนรู้
ส 204 เพื่อนบ้านของเรา	2.5 หน่วยการเรียนรู้

¹ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521. (กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2520), หน้า 64 - 77.

คำอธิบายรายวิชา (มีรวม 7 ข้อ)

3. ศึกษาอารยธรรมและประวัติศาสตร์สังเขปของกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
4. ศึกษาถึงลักษณะวัฒนธรรม การดำรงชีวิต การเมือง การปกครอง และศาสนาของประชาชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
5. ศึกษาประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาในหัวข้อลักษณะการเมือง การปกครอง สังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
6. ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาของกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในโลกปัจจุบัน ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
7. ศึกษาปัญหาความมั่นคงของชาติไทยเปรียบเทียบกับปัญหาของกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ส 305 โลกของเรา

2.5 หน่วยการเรียนรู้

ส 306 โลกของเรา

2.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา (มีรวม 5 ข้อ)

3. ศึกษาประวัติศาสตร์ของชนชาติยุโรปและอเมริกา รวมทั้งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี การปกครอง เศรษฐกิจ อิทธิพลทางศาสนา และวิทยาการที่มีต่อการดำรงชีวิตของประชาชาติในยุโรปและอเมริกา
4. ศึกษาประวัติศาสตร์ประเทศไทยในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ รวมทั้งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศตะวันตก ตลอดจนอิทธิพลตะวันตกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยทางด้านการเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม
5. ศึกษาบทบาทของประเทศไทยในโลกปัจจุบัน การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ และปัญหาความมั่นคงของชาติ

วิชาเลือก

ให้เลือกรเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (มีรวม 10 วิชา)

ส 311 สังคมและวัฒนธรรมไทย

1 หน่วยการเรียนรู้